

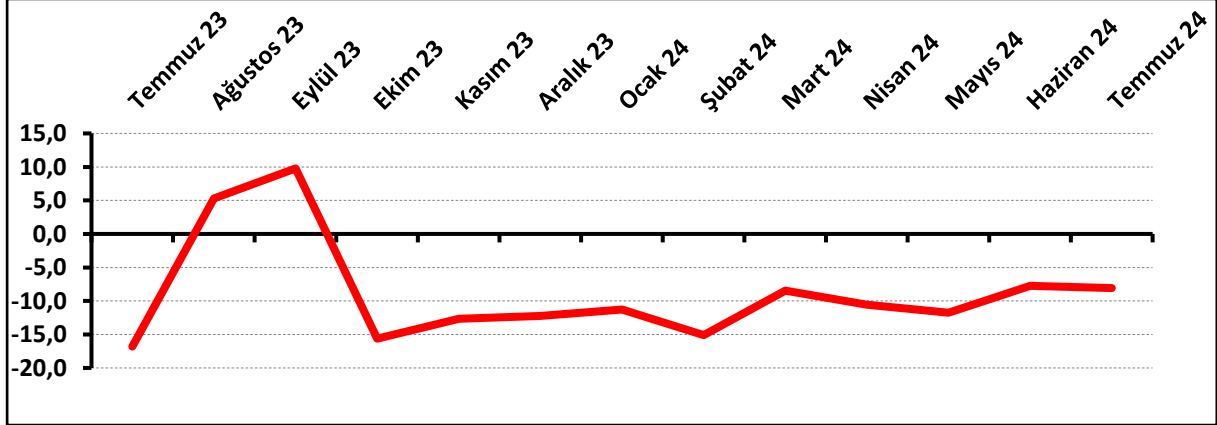
Temmuz 2024 | Sayı: 175

PERAKENDE GÜVENİ EGE VE AKDENİZ'DE ORTALAMANIN ALTINDA KALDI

TEPAV Perakende Güven Endeksi (TEPE), Temmuz ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre 8,7 puanlık artış, bir önceki aya göre ise 0,3 puanlık azalışla -8,1 puan değerini aldı ve perakende güveni Temmuz ayında da negatif seyrini korudu. TEPE anketine katılan perakendecilerden geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumunun kötüleştiğini belirtenlerin oranı Temmuz 2024'te yüzde 58,8'den yüzde 56'ya gerilerken önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme bekleyenlerin oranı ise yüzde 38'den yüzde 35'e geriledi. Ayrıca, önümüzdeki 3 ayda satış fiyatında artış bekleyenlerin oranı yüzde 66,8 oldu. Bölgeler bazında incelendiğinde ise Temmuz ayı perakende güveni en fazla Kuzeydoğu Anadolu'da yükseldi. Buna karşılık, Ege ve Akdeniz bölgelerindeki değişim Temmuz ayında normalin altında kaldı.

Perakende güveni geçen yıla kıyasla artarken geçen aya kıyasla sınırlı azaldı

TEPE değeri, -8,1 puan değerini alarak geçen yılın aynı dönemine göre 8,7 puan artarken geçen aya göre 0,3 puan azaldı. TEPE değerinin yıllık değişiminde geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu ve gelecek 3 aya ilişkin satış beklentisine yönelik değerlendirmelerdeki iyileşme etkili oldu. Diğer taraftan, mevcut stok düzeyinin normalin altında olduğu yönündeki 10,6 puanlık değişim endekse olumlu yansıdı.

Şekil-1. TEPE (Temmuz 2023 – Temmuz 2024)¹**Tablo-1. TEPE, Aylık Seri**

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	-12,2	-9,2	-12,8	-22,4	-15,5	-19,6	-6,0	-6,3	-5,4	8,9	-1,9	-8,3
2023	-9,3	-3,5	-8,5	-3,1	-9,3	-10,3	-16,8	5,3	9,8	-15,6	-12,7	-12,3
2024	-11,3	-15,1	-8,4	-10,6	-11,7	-7,8	-8,1					

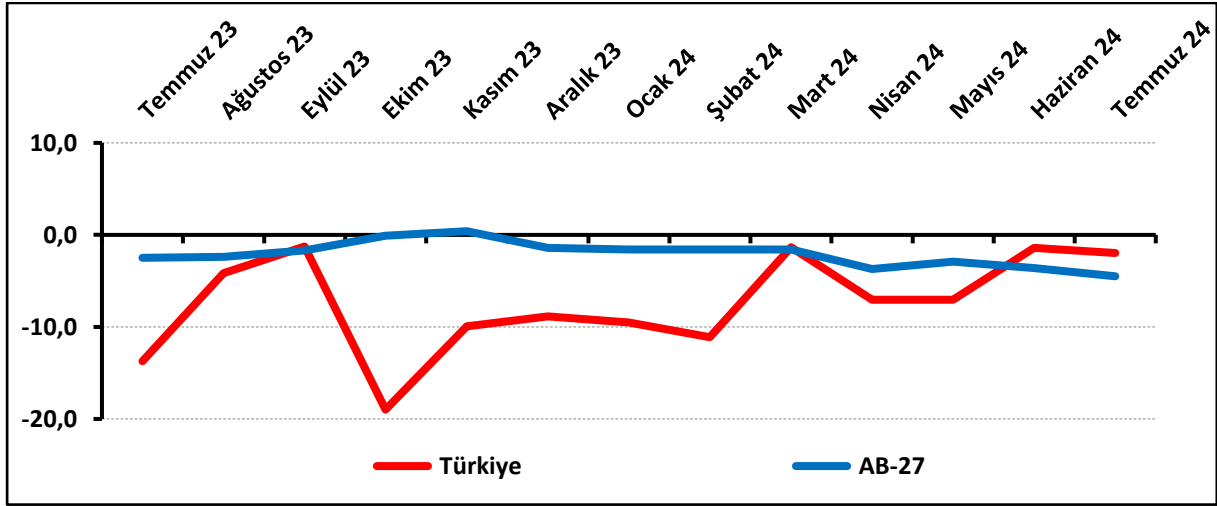
¹ Bültendeki tablo ve grafikler -aksi belirtilmediği sürece- mevsimsellikten arındırılmış serilere göre hazırlanmıştır.

Perakendecilerin geleceğe yönelik satış beklentisi geçen aya kıyasla sınırlı azalırken geçen yıla kıyasla arttı

Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin denge değeri Temmuz 2024'te -2,0 puan oldu. Buna göre önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre 0,6 puan azalırken bir önceki yılın aynı ayına göre 11,7 puan arttı.

Temmuz 2024'te TEPE anketi katılımcılarından önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme bekleyenlerin oranı yüzde 38'den 35'e gerilerken işlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise yüzde 28,6'dan yüzde 27,3'e geriledi. Katılımcıların yüzde 37,6'sı işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. İyileşme beklentilerinde mevsimsel etkiler, kötüleşme beklentilerinde enflasyon, alım gücünün düşmesi ve talebin daralması gibi gerekçelendirmeler öne çıktı.

Şekil-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi (Temmuz 2023 – Temmuz 2024)

Tablo-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi

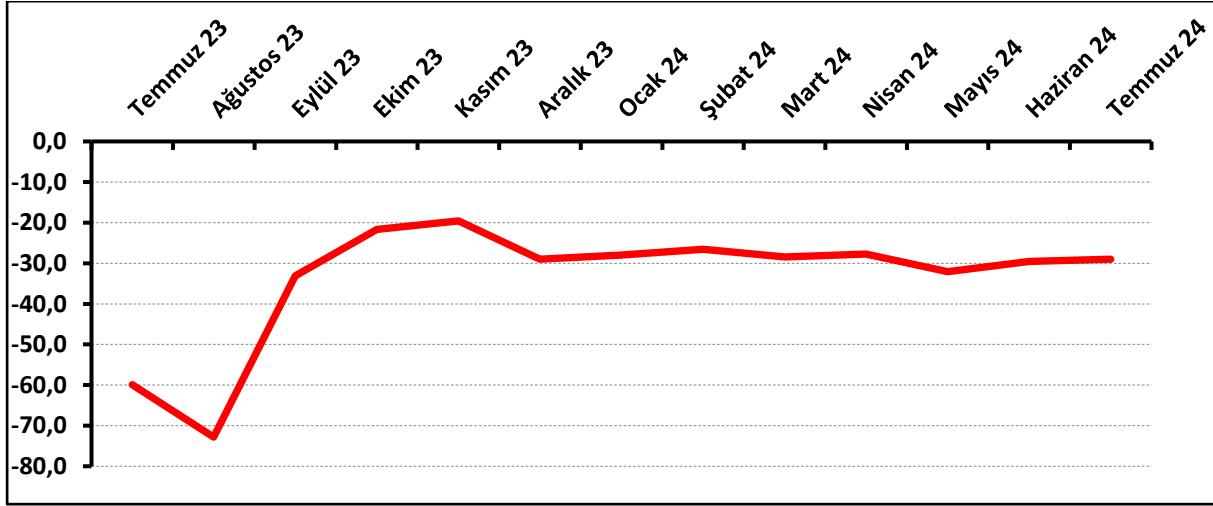
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	-13,7	-9,2	-7,5	-12,6	-7,2	-9,2	3,7	-2,6	1,3	13,2	4,8	4,7
2023	-7,7	7,7	-5,6	5,0	-1,3	-1,8	-13,7	-4,2	-1,3	-19,0	-9,9	-8,9
2024	-9,5	-11,1	-1,3	-7,0	-7,0	-1,4	-2,0					

İşlerin durumuna ilişkin değerlendirmeler iyimser

İşlerin (geçen yılın aynı dönemine göre) durumuna yönelik değerlendirmeler, Temmuz 2024'te -29,0 puan değerini alarak Haziran 2024'e göre 0,5 puan, Temmuz 2023'e göre 30,9 puan arttı.

Temmuz 2024'te TEPE anketi katılımcılarının yüzde 24'ü geçen yılın aynı dönemine göre işlerinde artış olduğunu belirtirken işlerinde düşüş olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 54,5 olarak belirlendi. Geçen yıla göre işlerinde bir değişiklik olmadığını belirtenlerin oranı ise yüzde 21,5 oldu.

Şekil-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu (Temmuz 2023 – Temmuz 2024)

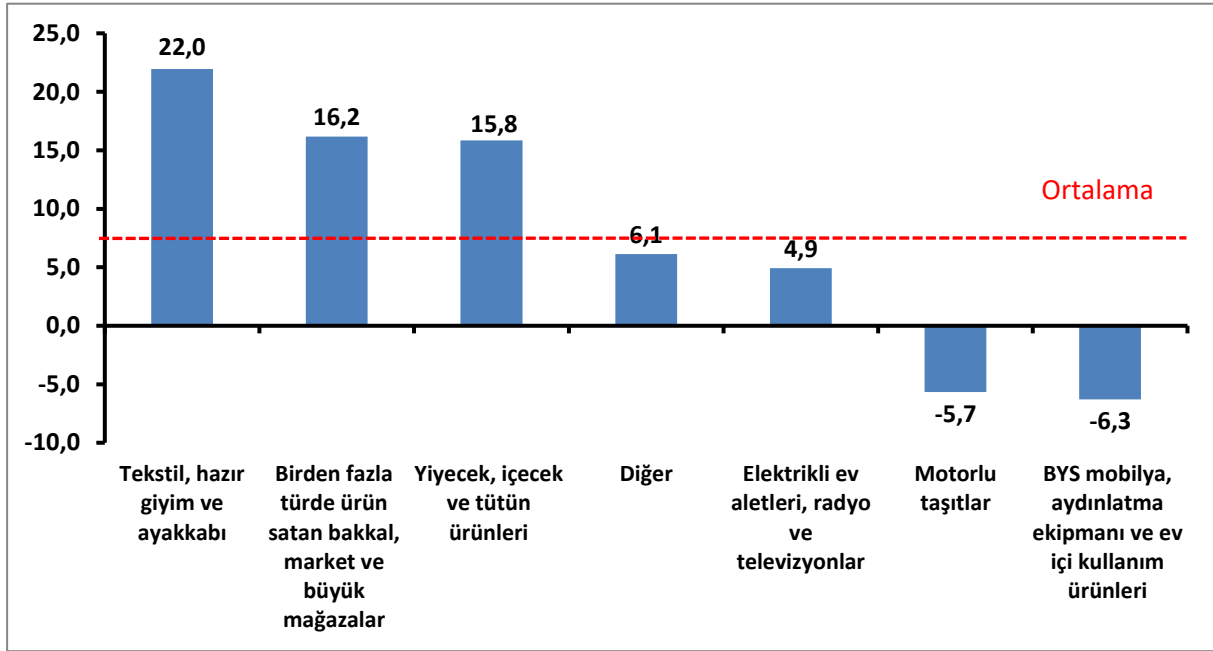
Tablo-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	-54,7	-64,9	-61,4	-65,7	-59,5	-70,3	-25,6	-27,5	-40,4	-53,4	-5,8	-65,9
2023	-42,5	-2,5	-37,3	-30,4	-51,1	-59,1	-59,9	-72,8	-33,1	-21,7	-19,6	-29,0
2024	-28,0	-26,5	-28,4	-27,7	-32,1	-29,5	-29,0					

Perakende güveni en fazla “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı” sektöründe arttı

Perakende güvenine alt sektörler itibarıyla bakıldığında, Temmuz 2024’te, geçen yılın aynı dönemine göre “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı”, “birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar” ve “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri” sektörlerindeki değişim ortalamanın üzerinde gerçekleşirken “diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)”, “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar”, “motorlu taşıtlar” ve “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” sektörleri ise ortalamanın altında değer aldı.

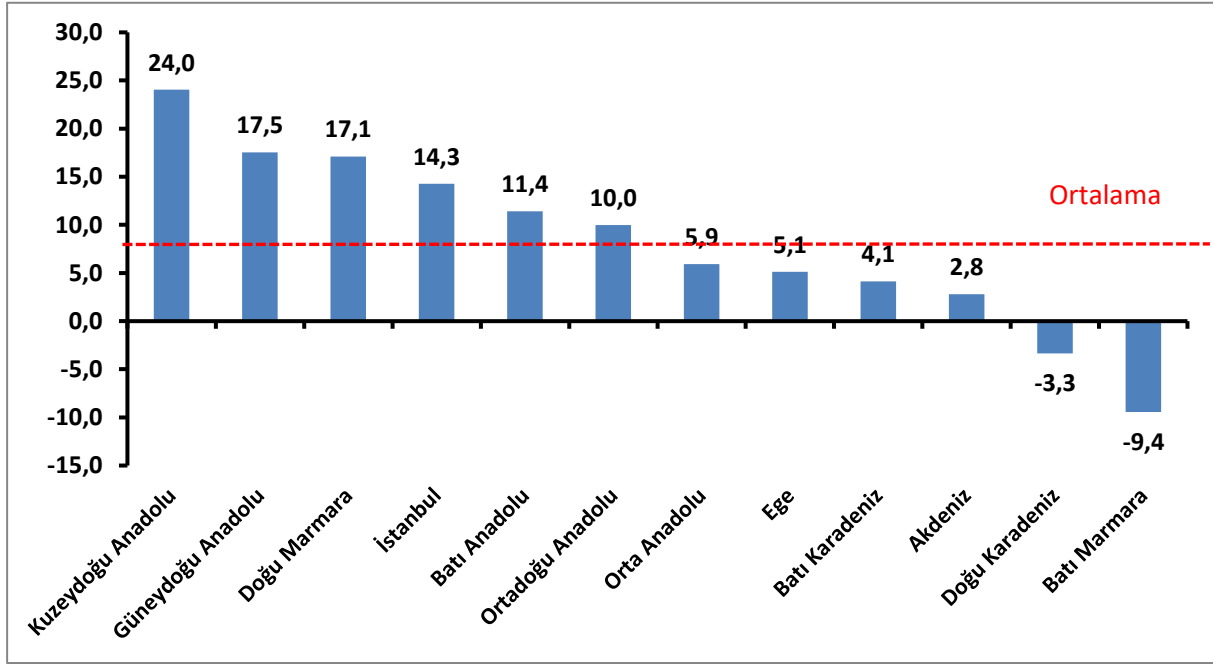
Şekil-4. Alt sektör bazında TEPE’nin Temmuz 2024’te geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)

Perakende güveni en fazla Kuzeydoğu Anadolu'da yükseldi

Perakende güvenine bölgeler itibarıyla bakıldığında, Temmuz 2024'te Kuzeydoğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, Doğu Marmara, İstanbul, Batı Anadolu ve Ortadoğu Anadolu bölgelerindeki değişim ortalamasının üzerinde gerçekleşirken; Orta Anadolu, Ege, Batı Karadeniz, Akdeniz, Doğu Karadeniz ve Batı Marmara bölgelerinde ise ortalamasının altında gerçekleşti.

Şekil-5. Bölgeler bazında TEPE'nin Temmuz 2024'te geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)*

* Akdeniz, Adana, Antalya, Mersin, Osmaniye; Batı Anadolu, Ankara, Konya; Batı Karadeniz, Kastamonu, Samsun, Tokat, Zonguldak; Batı Marmara, Balıkesir, Tekirdağ; Doğu Karadeniz, Ordu, Trabzon; Doğu Marmara, Bursa, Eskişehir, Kocaeli, Yalova; Ege, Denizli, İzmir, Kütahya, Muğla, Uşak; Güneydoğu Anadolu, Diyarbakır, Gaziantep, Mardin; Kuzeydoğu Anadolu, Erzurum; Orta Anadolu, Kayseri, Niğde; Ortadoğu Anadolu, Malatya ve Van illerini kapsamaktadır.

Perakendecilerin satış beklentisi geçen yıla kıyasla arttı

TEPE anketine soru bazında ve alt endekslerin denge değerleri olarak bakıldığında, geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimi değerlendirmelerinde ve geçen yılın aynı dönemine göre işlerin durumu karşılaştırmalarında endekslerin yüksek oranlı negatif değerler alması dikkat çekmektedir. Önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi ise geçen yılın aynı ayına göre gerilese de yüksek seviyede gerçekleşmiştir. Eğilimler incelendiğinde ise, Temmuz 2024'te "önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş beklentisi" ve "gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi" dışındaki tüm değerlendirme ve beklentiler Temmuz 2023'e kıyasla iyileşirken satış fiyatında artış bekleyenlerin oranı ise geriledi. Bir önceki aya kıyasla bakıldığında ise "geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu", "önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş ve satış beklentileri" dışındaki tüm değerlendirme ve beklentiler Haziran 2024'e kıyasla olumlu yönde değişirken, "önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi" ise arttı.

Tablo-4. TEPE soru bazında detaylı sonuçlar (puan)

Sorular	Endeks 07/2023	Endeks 06/2024	Endeks 07/2024	Bir önceki aya göre değişim 07/2024	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 07/2024
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	-44,2	-38,8	-40,3	-1,5	3,9
Mevcut stok düzeyiniz hakkında ne düşünüyorsunuz? ²	7,5	16,9	18,1	1,2	10,6
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	5,0	-10,8	-14,8	-4,0	-19,8
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-13,7	-1,4	-2,0	-0,6	11,7
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-4,4	-1,0	-0,7	0,3	3,7
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	98,5	59,3	59,7	0,4	-38,8
İşleriniz geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	-59,9	-29,5	-29,0	0,5	30,9
Mağaza sayınızın gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	4,7	-0,6	3,4	4,0	-1,3

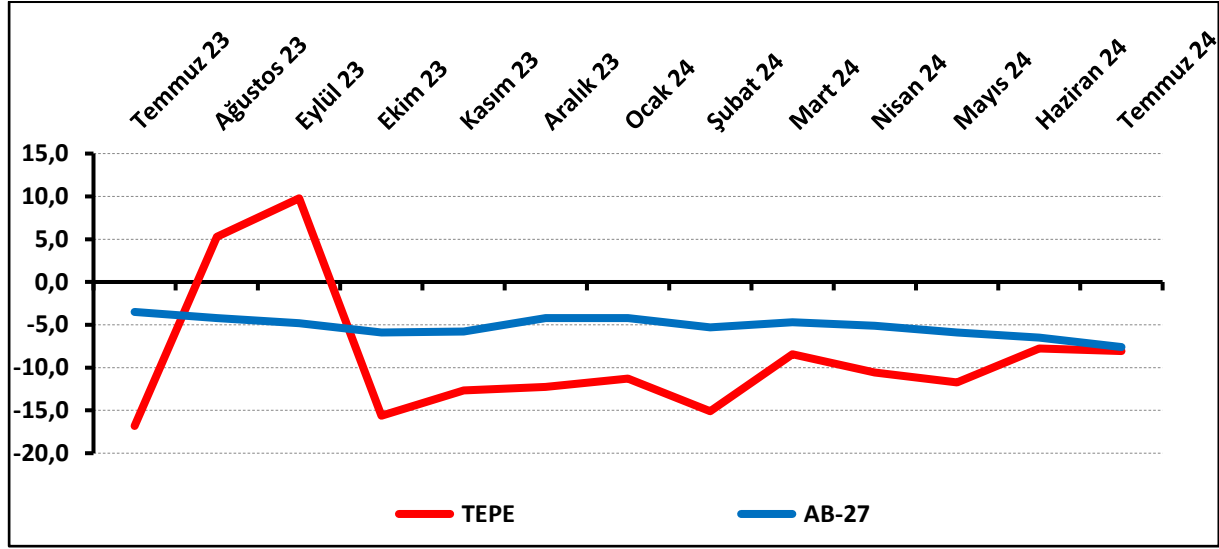
² Stok düzeyinde pozitif değer stok düzeyinin normalin altında olduğunu ifade etmektedir.

Tablodaki (-) değerler negatif beklentilerin pozitif beklentilerden fazla olduğunu ifade etmektedir.

AB'de perakende güveni geçen aya ve geçen yıla kıyasla azaldı

Mart 2022'den bu yana olumsuz görünüm gösteren ve negatif değerler alan AB-27 Perakende Güven Endeksi, Haziran 2024'te de -7,6 puan değerini aldı. Değişim, bir önceki aya göre 1,1 puan, geçen yılın aynı dönemine göre ise 4,1 puan düşüş yönünde oldu. Öte yandan TEPE, Ağustos ve Eylül ayları dışında son 12 ayda negatif değerler aldı.

Şekil-6. TEPE ile AB-27 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Temmuz 2023 – Temmuz 2024)

Tablo-5. AB-27

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	4,1	5,4	-2,2	-4,0	-3,1	-3,5	-5,6	-5,0	-6,8	-5,8	-5,6	-3,1
2023	-1,4	-0,9	-1,8	-1,3	-4,7	-5,1	-3,5	-4,2	-4,8	-5,9	-5,8	-4,2
2024	-4,2	-5,3	-4,7	-5,1	-5,9	-6,5	-7,6					

Temmuz 2024'te perakende güveni yıllık değişiminde Türkiye, AB-27 ve Euro Bölgesi ortalamalarının üzerinde değer aldı

Türkiye ve AB-27 ülkelerinin Perakende Güven Endeksleri değerlendirildiğinde, temmuz ayında geçen yıla göre en fazla artış gösteren ülke İsveç oldu. İsveç'i Türkiye ve Avusturya takip etti. Bölge ortalamalarındaki değişim AB-27'de -4,1 puan, Euro Bölgesi'nde ise -5,5 puan oldu. Bir önceki aya göre gelişmeler değerlendirildiğinde, en yüksek artış Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nde yaşandı; bölge ortalamalarındaki değişim ise AB-27'de -1,1 puan, Euro Bölgesi'nde -1,3 puan oldu. Türkiye'nin perakende güveni yıllık değişiminde AB-27 ve Euro Bölgesi ortalamalarının üzerinde olduğu görüldü.

Tablo-6. AB-27 Ülkeleri** ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi karşılaştırmaları (Temmuz 2023 ve Haziran 2024'e göre)

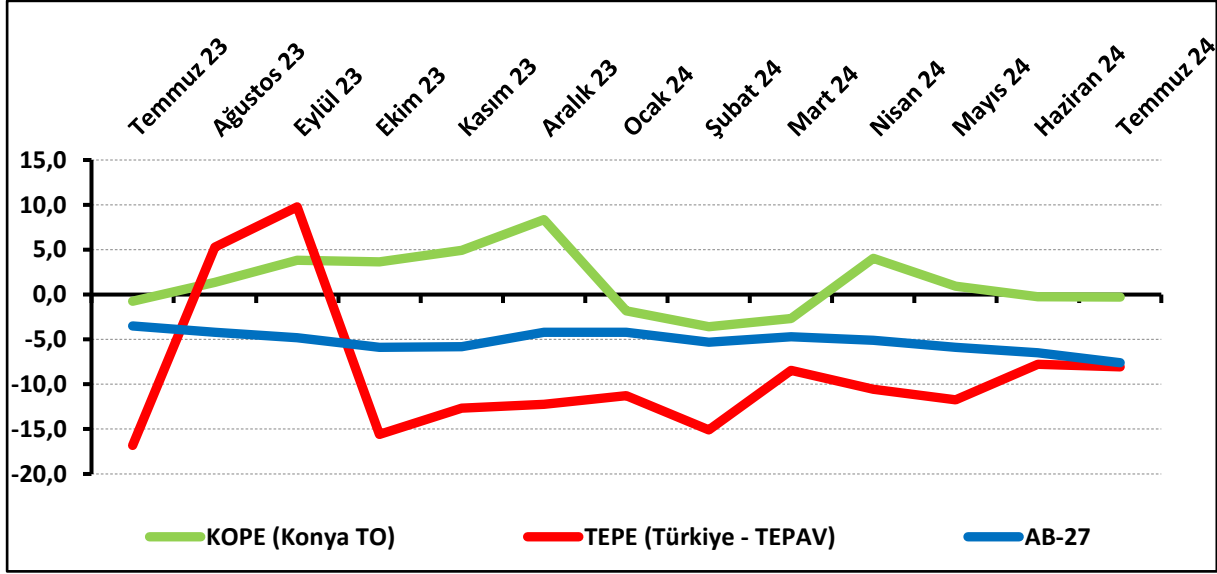
Ülkeler	Temmuz 2023'e göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)*	Haziran 2024'e göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)
İsveç	16,2	0,9
Türkiye	8,7	-0,3
Avusturya	6,1	-11,7
Macaristan	4,0	0,7
Romanya	4,0	0,1
Makedonya Cumhuriyeti	2,6	3,0
Polonya	2,2	1,2
Karadağ	1,7	4,6
Litvanya	0,6	-4,6
Slovakya	0,4	-0,4
Sırbistan	0,4	-1,4
Bulgaristan	0,0	1,2
Slovenya	-0,3	-18,9
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	-0,4	6,9
Çek Cumhuriyeti	-1,3	6,1
Danimarka	-2,1	-4,9
Finlandiya	-3,1	-4,5
Portekiz	-3,1	-0,5
AB-27	-4,1	-1,1
Letonya	-4,2	-0,2
Hırvatistan	-4,9	-3,1
İspanya	-5,2	-0,4
Fransa	-5,3	-0,3
İtalya	-5,4	-0,4
Euro Bölgesi-19	-5,5	-1,3
Yunanistan	-5,5	0,9
Arnavutluk	-6,4	-3,9
Almanya	-6,5	-3,8
Hollanda	-6,9	2,8
Estonya	-10,0	-2,3
Belçika	-10,6	4,0
Malta	-31,5	-6,1

*Sıralama Temmuz 2023 değişimine göre yapılmıştır.

Konya'da perakende güveni Türkiye genelinden daha iyi performans sergiledi

TEPAV ve Konya Ticaret Odası (KTO) iş birliğinde hazırlanan Konya Perakende Güven Endeksi (KOPE), Temmuz 2024'te geçen yılın aynı dönemine göre 0,4 puan artarken bir önceki aya göre aynı kalarak -0,3 puan değerini aldı. KOPE, Temmuz ayında Türkiye genelinden ve AB-27'den daha olumlu bir perakende güvenine işaret etmektedir.

Şekil-7. KOPE, TEPE ile AB-27 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Temmuz 2023 – Temmuz 2024)

Tablo-7. Konya Perakende Güven Endeksi

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	10,4	-0,4	2,5	7,9	7,5	2,6	7,2	11,3	11,7	15,1	5,8	6,2
2023	0,9	8,6	10,6	11,8	12,1	7,8	-0,7	1,4	3,8	3,7	4,9	8,4
2024	-1,8	-3,6	-2,7	4,0	0,9	-0,3	-0,3					